

Djurö Möja och Nämndö församling
isabelle.oberg@svenskakyrkan.se

Tillstånd till avlastning av kronelement på två lindar, Djurö kyrkogård, Värmdö kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutar att lämna tillstånd till avlastning av kronelement genom beskärning av två lindar, enligt ansökan som inkom till Länsstyrelsen den 8 augusti 2024.

Tillståndet har en genomförandetid på fyra år från dagen för detta beslut.

Villkor

- Arbetet ska följa de handlingar som lämnats in i samband med ansökan. Avvikelser från beslutet kräver ny prövning av Länsstyrelsen.
- När arbetet är slutfört ska en enkel fotodokumentation tillställas länsstyrelsen. Dokumentationen, med korta bildtexter som anger vad bilden visar, skickas digitalt till Länsstyrelsen senast 3 mån efter avslutat arbete.
- Tillståndet gäller under nu kända förutsättningar. Om nya omständigheter framkommer ska frågan överlämnas till Länsstyrelsen för ny prövning.

Beskrivning av ärendet

Djurö kyrkogård omfattas av skydd enligt 4 kap kulturmiljölagen (1988:950) (KML)

Ni har ansökt om tillstånd för att avlasta kronelement på två lindar genom beskärning. Parklindarna kan ha planterats på kyrkogården då kyrkan (Djurhamns kapell) invigdes 1683. Vid den tiden

importerades holländsk parklind till bl.a. Drottningholms slottspark via Djurhamn. Utifrån lindarnas grovlek, barkstrukturer och form, bedöms träden mycket väl kunna vara drygt 300 år gamla. Kronorna uppvisar historiska beskärningsnivåer som indikerar att träden hamlades på ett tidigt stadium. Troligtvis toppades de vid plantering (eller inför transporten på segelfartyg till Sverige) och beskars därefter regelbundet vid bestämda hamlingspunkter vilket var brukligt för importerad parklind i alléer och parker under 1600- och 1700-talet.

En trädbesiktning utförd av Svartsjö trädkonsult från augusti 2010 visar träden med fullt utvecklade kronor och god vitalitet men med strukturella defekter som bedömdes som allvarliga. Rekommendationen var att avlasta träden kraftigt genom beskärning till historiska hamlingsnivåer. Denna säkerhetsbeskärning utfördes kort där efter vilket minskade riskerna med träden men påverkade samtidigt lindarnas fysiologiska kondition negativt med stora snittytor som följd och dysfunktionell splintved.

2011 besiktigade Trädmästarna lindarna genom tomografi och kunde konstatera stammarnas omfattande rötskador. Lindarna har därefter hamlats vid olika tillfällen, senast hösten 2023. Arboristen noterade hur instabila lindarna var i samband med att han beskar träden och rekommenderade då en ombesiktning.

På grund av lindarnas successivt försämrade strukturella kondition rekommenderas att träden avlastas ytterligare. Arboristerna som kommer utföra arbetet får avgöra vid vilka punkter beskärningen ska ske inom det angivna området. Beskärningen får ses som en avvecklande åtgärd som tillåter att träden kan stå kvar under en tid till utan att utgöra en förhöjd risk mot omgivningen. Träden bör besiktigas med jämna mellanrum och kan med hjälp av palliativ trädvård leva vidare under många år framöver, även om ytterligare avlastande beskärning troligtvis kommer krävas framöver. Församlingen arbetar nu med att föröka lindarna genom avläggare för att kunna plantera nya kloner av träden på vardera sida om grinden. På detta sätt kan det historiska växtmaterialet leva vidare på kyrkogården.

Ärendet har remitterats till länsstyrelsens Natur och viltenheten. Deras bedömning framgår under rubriken information nedan.

Motivering till beslutet

De aktuella lindarna har en anseelig ålder och hävd då de troligtvis tillkom i samband med att kapellet uppfördes. De ålderdomliga träden på vardera sidan om grindstolparna framför kapellet bidrar starkt till begravningsplatsens karaktär. Sett till trädens höga värden, såväl egenvärde som arkitektoniska och formmässiga element på begravningsplatsen, har Länsstyrelsen bedömt att beskärningen är tillståndspliktig.

Länsstyrelsen bedömer att de föreslagna åtgärderna innebär viss förändring på begravningsplatsen. Länsstyrelsen bedömer dock att åtgärden är väl motiverad, då kronavlastningen möjliggör att lindarna kan stå kvar längre än vad som annars hade varit möjligt.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Detta beslut är fattat med stöd av 4 kap 13 § KML.

Information

- Sökanden svarar själv för att alla inblandade i arbetet tar del av villkoren i beslutet.
- Detta beslut innebär endast tillstånd enligt 4 kap. KML. Krävs tillstånd enligt någon annan lag, ska detta sökas särskilt.
- De två lindarna är klassade som särskilt skyddsvärda med hänsyn till trädens ålder och grovlek. Den föreslagna beskärningen är kraftig och beskrivs som en avvecklande åtgärd i arboristens rapport. Åtgärden är därför samrådspliktig enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, eftersom den kan komma att innebära en väsentlig ändring av den naturmiljö som de två lindarna utgör. Länsstyrelsen bedömer dock att goda skäl för den föreslagna beskärningen finns, och har därför inget emot åtgärden utifrån bestämmelserna i 12 kap. 6 § miljöbalken, under förutsättning att beskärningen utförs i enlighet med ansökan. Länsstyrelsen bedömer att samrådsplikten enligt 12 kap. 6 § är uppfylld och sökanden behöver inte göra en separat samrådsanmälan till Länsstyrelsen.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av antikvarien Maria Legars. I den slutliga handläggningen har också antikvarien Helene Hyrefelt Dahlström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Kopia till

Riksantikvarieämbetet

Stockholms stift

Stockholms läns museum

Arborist

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 41618-2024.